

8. Hodnocení činnosti

Na jednotlivých úrovních řízení Jihočeské univerzity a jejích součástí je rozpracován systém hodnocení činnosti, který zahrnuje používané metody, časový harmonogram hodnocení a zejména pravidelnou analýzu jeho výsledků.

Hodnocení činnosti na Jihočeské univerzitě je každoročně realizováno v souladu s dikcí zákona č. 111/1998 Sb. a systém jeho realizace je rozpracován ve Statutu JU (část 6, články 32 a 33). Těmito dokumenty jsou jednotlivé útvary JU zavázány prováděním hodnocení jejich činnosti, včetně jeho druhů, četnosti realizace, obsahem a zaměřením nejen na obsah vzdělávání, ale i na další oblasti činnosti JU a jeho součástí.

Přes trvalou snahu vedení JU a soustavný tlak na pravidelné, objektivní a komplexní hodnocení činnosti přetrvává mezi jednotlivými součástmi diferencovaný přístup nejen k samotnému hodnocení, ale zejména ke kvalitě a účinnosti přijatých opatření, jejichž cílem je zlepšovat činnost JU a odstraňovat dílčí nedostatky.

Rektorát JU se v roce 2002 zaměřil na podrobné rozpracování systému hodnocení jednotlivých fakult, které bude následně realizováno v průběhu roku 2003 s cílem odhalit a popsat rezervy, možnosti a perspektivy jednotlivých fakult a jimi zajišťovaných studijních programů a oborů. Rozhodujícím hlediskem hodnocení byla kvalifikační struktura pedagogických pracovníků a jejich výkonnost měřená úspěšností ve výzkumu a publikační aktivitou. Výsledkem by měla být následná optimalizace studijních programů a zajišťovaných studijních oborů z hlediska jejich počtu a množství přijímaných studentů a v neposlední řadě i návrh na restrukturalizaci Jihočeské univerzity.

V průběhu roku 2002 byla na řadě fakult JU posuzována kvalita vzdělávání i prostřednictvím akreditačního řízení, jehož výsledkem bylo akreditování několika nových studijních oborů (viz. kapitola 4.: Studijní a pedagogická činnost), výjimečně i omezení akreditace.

8.1 Systém hodnocení kvality vzdělávání

Rozhodujícím objektem hodnocení činnosti na Jihočeské univerzitě bylo hodnocení kvality vzdělávání realizovaného na jednotlivých součástech a útvarech JU. Přes snahu o sjednocení systému hodnocení přetrvávají mezi jednotlivými fakultami dílčí rozdílnosti odpovídající specifikům jednotlivých fakult. Z následujícího přehledu sumarizujícího systém hodnocení kvality vzdělávání na jednotlivých fakultách (tak jak ho charakterizují sami děkani jednotlivých fakult) lze odvodit individuální přístup k této oblasti:

Biologická fakulta JU

BF JU provádí pravidelné hodnocení pedagogické výkonnosti po semestrech na základě počtu hodin odučených jednotlivými učiteli a počtu studentů v jednotlivých kurzech. Výsledky jsou použity k přidělování rozpočtových prostředků na katedry.

Pedagogická fakulta JU

Kvalita vzdělávání je na fakultě posuzována pravidelně v rámci vnitřní evaluace (viz následující bod 8.2) včetně hodnocení příslušnými vedoucími pracovníky. Rozhodující je především vnější hodnocení, v němž je podstatné posouzení kvality studijního programu Akreditační komisí vlády ČR a dále hodnocení rektorátem JU.

Teologická fakulta JU

Pedagogická činnost se hodnotí podle počtu a kvality vyučovaných přednášek, seminářů a vedených diplomových prací.

Badatelská a publikační činnost je hodnocena každoročně podle aktivní účasti na konferencích, práce na grantech a publikační činnosti.

Hodnocení výuky probíhá podle charakteru jednotlivých disciplín na konci semestru.

Hodnocení doplňkové činnosti hospodářského charakteru probíhá prostřednictvím ekonomických ukazatelů.

Zdravotně sociální fakulta JU

System kvality vzdělávání je řešen průběžně, semestrálním zkoušením, vyhodnocováním praxí, účastí na vědeckých studentských konferencích a pozváním přednášejících z akademické veřejnosti Zdravotně sociální fakulty JU do zahraničí. V rámci interního hodnocení probíhá nepřetržitý evaluační proces prováděný pedagogy, tj. úpravy sylabů, vývoj okruhů dílčích a závěrečných zkoušek, změny studijní literatury, inovace cvičení a seminářů apod. Ve studijním programu ošetrovatelství bylo realizováno hodnocení výuky vedením fakulty/garantem studijního programu. Pro studenty byl připraven anonymní dotazník, kde měli možnost hodnotit jednotlivé předměty, a to význam předmětu pro svou budoucí profesi, náročnost předmětu, odbornou úroveň, metodiku výuky, kvalitu studijních materiálů, a hodinovou dotaci předmětu.

Hodnocení kvality vzdělávání studenty na naší fakultě je prováděno jak vlastním interním hodnocením, tak externím hodnocením. Obě hodnocení se provádějí kontinuálně, bez časového odstavu, obě složky hodnocení mají rovnocenný význam a jsou sledovány vedením fakulty a garantem studijních programů.

Zemědělská fakulta JU

Oborové komise každoročně připravují akreditace studijních programů ZF JU. U pedagogů je kladen důraz zejména na publikace v recenzovaných časopisech, podíl na vědeckovýzkumné činnosti v průběhu posledních 5 let, odborný růst a studijní literaturu. Na katedrách se pravidelně uskutečňuje projednávání hodnocení učitelů studenty a následně dochází k naplňování závěrů vyplývajících z hodnocení.

8.2 Výsledky vnitřního a vnějšího hodnocení

V následujícím textu je přinesen jen stručný přehled výsledků a závěrů z vnitřních a vnějších hodnocení realizovaných na jednotlivých součástech JU v průběhu roku 2002. Rozdílný mezi jednotlivými fakultami je především rozsah vnějších hodnocení, který závisí i na úkolech, kterým jsou v této oblasti jednotlivé fakulty vystaveny – např. zařazení do akreditačního řízení.

Biologická fakulta JU

Vnitřní hodnocení na BF JU se opíralo v roce 2002 zejména o výsledek studentského hodnocení a dále o rozbor vývoje kvalifikační struktury fakulty.

BF JU nemá programy celoživotního vzdělávání.

Pedagogická fakulta JU

a) vnitřní hodnocení

Na fakultě jsou již pravidelně v dubnových termínech hodnoceny výsledky činnosti akademických pracovišť podle těchto kritérií: (1) přímá výuková zátěž, (2) počet studentů na učitele, (3) výsledky vědecké, umělecké, odborné a tvůrčí práce poměřované publikačními a dalšími (výstavy, koncerty, granty) aktivitami.

Od školního roku 2001/02 je kritérium (1) přímá výuková zátěž a (2) počet studentů na učitele nahrazeno jedním ukazatelem, a to počtem studentokreditů odučených katedrou a jednotlivými vyučujícími.

Výsledky hodnocení, které jsou katedrám předávány v tabulkové formě a archivovány na děkanátu, jsou projednávány s vedoucími pracovišť a slouží jako podklad pro přípravu rozpočtu fakulty (přiznávání výše pohyblivé složky mezd – osobního hodnocení – a disponibilní částky na provoz pro jednotlivá pracoviště). Přiznaná částka je z 60 % tvořena na základě kritéria (3), 40 % podle počtu studentokreditů.

Pro výpočet hodnoty studentokreditů na učitele bylo využito výstupů z databáze STAG, která byla instalována při zavedení kreditního systému na JU. Byla přitom zohledněna výuka pro jiná pracoviště, výuka externích učitelů a působení akademických funkcionářů, vedení doktorandů na některých katedrách, což je realizováno korekcí počtu učitelů katedry (oddělení).

Oproti roku 2001, kdy byl průměrný počet studentokreditů odučených jedním pedagogem fakulty 972,64, došlo v loňském roce ke zvýšení výkonu o 5,75 %, takže se zvýšil počet studentů připadajících na jednoho učitele. V průměru odučil v roce 2002 jeden učitel 1 028,52 studentokreditů. Je reálný předpoklad, že tento příznivý trend bude pokračovat i v dalších letech.

Hodnocení vědecké, výzkumné a umělecké činnosti se uskutečňuje již pět let prostřednictvím ustálené metodiky kvantifikující výstupy odborné činnosti jednotlivých pracovníků i pracovišť; důraz je kladen na výstupy relevantní v nadnárodním, nebo alespoň národním kontextu. Pro stanovení výše pohyblivé složky mezd jsou výsledky zpracovávány průměrem za tříleté období. Na základě zkušeností uplynulých let lze konstatovat, že fakulta je v této oblasti extrapolována a existují dva typy pracovišť: s relevantním výzkumným programem, jehož výsledky jsou uznávány v národním, resp. i nadnárodním měřítku, a skupina kateder, které taková výzkumná báze chybí. Částečnou příčinou je specifický charakter oborových didaktik a disciplín umělecké, resp. „výcvikové“ povahy.

b) vnější hodnocení

Odborný a kvalifikační růst jednotlivých pracovišť je každoročně hodnocen, výsledky se přímo promítají do personální a řídicí práce a mají úzkou vazbu na navazování, resp. prodlužování pracovních smluv učitelů.

Počet profesorů a docentů není stále dostačující a lze jej označit za podprůměrný, přestože oproti předcházejícímu roku došlo k nepatrnému zlepšení (počet profesorů – nárůst o 12,5 %, počet docentů – nárůst rovněž o 12,5 %, což znamená plus jeden profesor a plus čtyři docenti). Meziroční nárůst počtu akademických pracovníků s vědeckou hodností CSc., Dr. či Ph.D. o 5 pracovníků (10,4 %) při současném snižování jejich věkového průměru je dobrou výchozí základnou pro nové habilitace. V roce 2002 pracovalo na fakultě 53 odborných asistentů s hodností CSc., Dr. či Ph.D., úspěšně v tomto roce ukončilo tento typ studia 10 pracovníků. Velice příznivá je skutečnost, že v současné době je na fakultě v doktorském studiu dalších 53 pracovníků, což se nepochybně kladně projeví v kvalifikační skladbě učitelů fakulty v následujících letech. Tato situace je dokladem dobré personální práce na fakultě.

V rámci tohoto hodnocení je nezbytné konstatovat následující:

- Perspektivní cestou v oblasti řízení personální práce je podpora nových mladých pracovníků. Tento záměr se však může zhodnotit až v dlouhodobějším časovém horizontu.
- V celé ČR existují pouze zcela výjimečně doktorská studia v oborových didaktikách, obdobně je tomu i s existencí habilitačních pracovišť. Tato situace nemá v sousedních zemích obdoby. Oblast didaktik je pro pedagogické fakulty svým způsobem klíčová.

Současnou situaci lze proto i nadále charakterizovat jako „legislativně danou stagnaci“ odborného růstu v oblasti didaktik.

c) hodnocení doplňkové činnosti

Hodnocení doplňkové činnosti „hospodářského charakteru“ probíhá prostřednictvím ekonomických ukazatelů.

Teologická fakulta JU

Dlouhodobým úkolem k řešení je nízký počet docentů a profesorů. Plán zvyšování kvalifikace a odborného růstu pedagogických pracovníků vypracovaný v roce 2001 přinesl konkrétní výsledky v získání jednoho Th.D. a v konkrétních krocích přípravy odborných asistentů k habilitaci. Plány odborného růstu jednotlivých pedagogů byly aktualizovány pro další rok.

Hodnocení úrovně vzdělávání na Teologické fakultě JU bylo potvrzeno reakreditací stávajících studijních oborů a akreditací jednoho nového studijního oboru. Reakreditace proběhla úspěšně v oborech Teolog a Pastorační asistence. K oborům Učitelství náboženství a etiky a Pedagogiky volného času měla akreditační komise připomínky a doporučila TF, aby do doby podání nové žádosti o prodloužení akreditace zjednala ve zmíněných studijních oborech nápravu.

Zdravotně sociální fakulta JU

Systém kvality vzdělávání je řešen průběžně semestrálním zkoušením, vyhodnocováním praxí, účastí na vědeckých studentských konferencích a pozváním přednášejících z akademické veřejnosti Zdravotně sociální fakulty JU do zahraničí. V rámci nepřetržitého evaluačního procesu je prováděna aktualizace studijních programů, tj. úpravy sylabů předmětů, vývoj okruhů dílčích a závěrečných zkoušek, změny studijní literatury, inovace cvičení a seminářů.

a) výsledky vnitřního hodnocení

Fakulta má vypracován systém vnitřního hodnocení, který zahrnuje jak pravidelné vyhodnocování plnění individuálních osobních plánů odborného růstu a zvyšování kvalifikace akademických pracovníků, tak i hodnocení pedagogické aktivity, v jehož rámci vedení fakulty sleduje plnění úvazků přímé výuky, vedení ročníkových, bakalářských a diplomových prací, konzultace, přípravy studijních materiálů a přednášek jak na domácích, tak i na zahraničních konferencích. Nedílnou součástí vnitřního hodnocení je též hodnocení výzkumné činnosti, aktivita v získávání a řešení grantových projektů a publikační činnost.

b) výsledky vnějšího hodnocení

V roce 2002 byly připravovány materiály k reakreditaci všech studijních programů. Reakreditace byla úspěšně uzavřena, tj. platnost akreditace byla prodloužena ve studijním programu Ošetrovatelství do 31. 5. 2008, ve studijním oboru Zobrazovací metody a aplikace

ionizujícího záření do 15. 11. 2006. Byla rozšířena akreditace ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví o studijní obor Ochrana veřejného zdraví do 15. 11. 2006.

Dlouhý magisterský studijní program obor Rehabilitační péče o postižené děti, dospělé a staré osoby v rámci reakreditace byl rozdělen na základě Boloňské deklarace na tříletý bakalářský studijní program a na dvouletý magisterský navazující studijní program. Tímto krokem je na naší fakultě respektována i jedna z hlavních myšlenek Sorbónské deklarace – zavádění třístupňového systému vysokoškolského vzdělávání (bakalářské, navazující magisterské a doktorské). Akreditace jak v bakalářském, tak i v magisterském navazujícím programu byla udělena do 15. 11. 2006.

Zároveň byly úspěšně akreditovány další nové bakalářské studijní obory: Aplikovaná radiobiologie a toxikologie, Biofyzika a přístrojová technika, Prevence a rehabilitace sociální patologie a nový navazující magisterský studijní obor Krizová radiobiologie a toxikologie.

Úspěšně proběhla evaluace kvality výuky oboru Radiologický asistent v programu Specializace ve zdravotnictví, kterou na fakultě prováděla pracovní skupina AK MŠMT.

Zemědělská fakulta JU

a) vnitřní hodnocení

Opatření děkana pro hodnocení pedagogické a vědeckovýzkumné činnosti pracovníků schválené vědeckou radou fakulty slouží jako kritérium posuzování aktivity jednotlivců i kateder při výročním i střednědobém hodnocení a současně jako podklad pro zahajování habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem. V hodnocení pedagogické aktivity je sledováno plnění úvazků přímé výuky, konzultací, vedení diplomových a doktorských prací a přípravy studijních textů, učebnic, zahraničních přednášek apod. Vědecké aktivity jsou hodnoceny podílem na získaných domácích a zahraničních grantech a projektech a výstupů výzkumu, především publikační činností. Vedle toho je hodnocena veřejná vědecká činnost a spolupráce s odbornou praxí.

b) vnější hodnocení

V průběhu roku 2002 fakulta úspěšně akreditovala šest nových studijních oborů. Byl akreditován studijní obor Obchodní podnikání v bakalářském studijním programu Ekonomika a management, studijní obory Zemědělské biotechnologie a Agroekologie v bakalářském studijním programu Zemědělství, a dále byl akreditován navazující magisterský studijní program Zemědělské inženýrství ve studijních oborech Rostlinné biotechnologie, Živočišné biotechnologie a Agroekologie.

8.3 Hodnocení kvality vzdělávání studenty

Hodnocení kvality vzdělávání studenty jednotlivých studijních programů je organizováno podle vlastních metodik jednotlivých fakult. Stejně jako v předchozích letech byla tato hodnocení realizována na všech fakultách (tj. včetně Biologické fakulty JU, která jeho charakteristiku neposkytla) s následujícími závěry:

Pedagogická fakulta JU

V průběhu roku bylo realizováno hodnocení výuky studenty na jednotlivých katedrách a dále probíhala příprava elektronické podpory studentského hodnocení. Systém byl dokončen a připraven pro individualizované hodnocení na konci roku 2002.

Teologická fakulta JU

Hodnocení výuky prováděné studenty na konci semestru slouží jednotlivým vyučujícím jako zpětná vazba a eventuelně jako výzva k prohloubení a zefektivnění výuky.

Zdravotně sociální fakulta JU

Hodnocení kvality vzdělávání studenty je prováděno jak vlastním interním hodnocením, tak externím hodnocením. Obě hodnocení se provádí kontinuálně, bez časového odstupu a obě složky hodnocení mají rovnocenný význam a jsou sledovány vedením fakulty a garantem studijních programů.

V rámci interního hodnocení proběhlo hodnocení výuky studenty ve všech oborech formou počítačového anonymního průzkumu a zároveň ve studijním programu ošetrovatelství bylo realizováno hodnocení výuky garantem studijního programu. Pro studenty byl připraven anonymní dotazník, kde měli možnost hodnotit jednotlivé předměty, a to význam předmětu pro svou budoucí profesi, náročnost předmětu, odbornou úroveň, metodiku výuky, kvalitu studijních materiálů a hodinovou dotaci předmětu. Výsledky jsou podkladem pro rozhodovací a řídicí práci na úrovni kateder i vedení fakulty.

Zemědělská fakulta JU

V zimním semestru akademického roku 2001/2002 se hodnocení zúčastnilo 5 667 respondentů a bylo hodnoceno 198 předmětů. V letním semestru akademického roku 2001/2002 se hodnocení zúčastnilo 4095 respondentů a bylo hodnoceno 127 předmětů. Výsledky byly posouzeny na schůzích kateder, předány studentům prostřednictvím akademického senátu a zveřejněny na www v informačním systému fakulty. Další hodnocení bude již probíhat celouniverzitně, za akademický rok, při příležitosti zápisu studentů do vyššího ročníku.

8.4 Hodnocení kvality vzdělávání pedagogických pracovníků

V preambuli kapitoly 8. Výroční zprávy bylo konstatováno zaměření vedení JU v systému vnitřního hodnocení na kvalifikační strukturu pracovníků, provedení jejího rozboru a přijetí následných opatření ke zlepšení kvality vzdělávání jednotlivých pracovníků a kvalifikační struktury pedagogických pracovníků. Oblast kvality vzdělávání pedagogických pracovníků a jeho forem je trvale objektem sledování vedení JU. Přes trvalý tlak zůstávají mezi jednotlivými fakultami dílčí diference, jak vyplývá z jejich vlastního následujícího hodnocení:

Pedagogická fakulta JU

Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá jednak formou zvyšování kvalifikace (nyní především v doktorském studiu), jednak formou samostudia, tvůrčí práce a teoretickým i dovednostním výcvikem v kurzech pořádaných různými institucemi v ČR. Hodnocení probíhá na základě výstupů kurzů, resp. úspěšností v doktorském studiu, a je prováděno pravidelně v rámci hodnocení činnosti pedagogických pracovníků. (Dále viz bod 7.5).

Teologická fakulta JU

Většina pedagogů fakulty má titul Dr., Ph.D. nebo Th.D. a tito mají konkrétní plán badatelské a publikační činnosti směřující k habilitaci. Jeden interní pedagog získal titul Th.D. a několik interních pedagogů pokračuje v doktorském studiu. Měřítkem kvality

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Výroční zpráva za rok 2002

doktorů, docentů a profesorů je jak jejich pedagogická práce, tak také badatelská, publikační a přednášková činnost a její ohlas.

Zemědělská fakulta JU

U nově rozvíjených ekonomických studijních programů je většina nově přijatých pedagogů přijata do doktorských studijních programů. V roce 2002 studovalo v doktorských studijních programech 21 učitelů. V roce 2002 proběhla 2 profesorská řízení, 5 habilitačních řízení a 18 obhajob dizertačních prací.